

*Don Francisco Antonio de Agurto, Marck-graue van Gastanaga Ridder van
d'Ordre van Alcantara, Stadhouder, Gouverneur ende Capiteyn
Generael van de Nederlanden &c.*

Y N D E ondericht dat nieteghenstaende alle de sorghen die onse Voorfaeten hebben ghehad om te bewaeren de vredtsaemheyt ende rust der Onderfaeten vanden Coninck onsen Heere door diferente Declaratien ende Ordonancien die sy hebben laeten uyt gaen ende publiceren om te voor-commen ende te beletten de onegeregeltheden, loopinghen rooveryen ende strooperen ten platten Lande, de Soldaeten, ende andere, ter oorsacke vanden tegenwoordighen Oorloghe, beginnen de weghen onveylich te maecten ende ghewelt te doen ten voorsz. platten Lande, ende by desen middel te verstooren den publycken welvaert ende handel der Coopmanschap, Wy willende daer in voorsien, hebben gheordonneert ende vast ghestelt, ordonneren ende stellen vast de naervolgende artickelen.

Dat geene Soldat van Voet-volck, Peerde-volck, Dragoners, Officieren ofte andere van war Natie sy moghen wesen, niet en sullen vermoghen uyt de Plaetsen van hun Garnisoen oft quartier te gaen sonder Paspoort oft oorlof gheteeckent by den Gouverneur oft Commandant ende gelegelt van syne wapens.

Dat de voorsz. oorloften ende permissien hun niet en sullen moghen vergunt worden by eenighe Gouverneurs oft Commandanten als met kennisse van saecke ten d'wingende nootd, oft ter oorsacke vanden dienst van Syne Majesteit, alles voor eenen gelimiteerde termeyn.

Te weten voorde Officieren ende Soldaeten gaende in partye op den vyandt alleenelyck voor lesse oft seven daeghen oft minder mer uytdruckinghe van het getal der Soldaeten daer die partye aft ghemaect is.

Ende ten opsichte van de gene die sullen uyt gaen voor hunne particuliere affairen, eenen corten termeyn naer-vanandt het afleggen der plaetsen ende tydt die sy aldaer sullen moeten verblyven, ende op dat sy niet en souden oorsack hebben van eenighe partye te maecten, onse intentie is dat alsulcken oorloften niet en sullen moghen vergunt worden als aen t'wee Soldaeten gelyck naer deselve plaetsen, onder bespreckel dat sy hun niet en sullen moghen versaemelen met eenighe andere, op pene van nulliteyt ende ghchandelt te worden al oft sy van geen Paspoort voorsien en waeren.

Ende by aldien dat de Hoofden oft Commandanten van Plaetsen bevonden nootd'faeckelyck te wesen van meer als aen t'wee Paspoort te verleenen om t'laemen te gaen, sy sullen ghehoude syn de selve met eenen Officier te doen vergeselschappen, die verplicht sal syn tekeninge te doen ende reden te geven van alle d'ongeregeltheden ende misbruycken die by de voorsz. Soldaeten soude moghen begaen syn, waer van hy sal gestraft worden by privatie van syn ampt, ende by grooter demonstratie naer den heysch van het misdaet.

Geene Gouverneurs oft Commandanten en sullen vermogen Paspoort oft oorloft te geven aende Soldaeten om in partye te gaen op den vyandt, niet verder als hem uytstryckt het bewint vanden Intendent der Provincie ende Plaetsen van het Garnisoen der selver Partye, noch sonder hun een Hooft ofte Officier te geven diese ghebieden sal, op pene van te verantwoorden in hunnen eyghen naeme van alle de schaeden ende interesten aen de ghene die by de selve Partye sullen beschaedicht gheweest hebben.

Dat de selve partyen niet en sullen vermoghen te eyschen noch vraeghen aen de Gemeynthen noch aen anderen particulier persoon onder de ghehoorsaemheyt van Syne Majesteit, noch aen de ghene synde ghestelt onder contributie eenighe ververssinghe noch andere saecken hoedanich die soude moghen wesen in natuer oft in gelt, maer sullen hun hebben te vrede te houden met het enckel decktel, ende voyeragie voor de effectieve Peerden tot t'wee busselen hoye, ende drye ghemeten haver dachs voor yder Peerdt, sonder iet voorders te mogen ontfangen onder tytel van danckbaerheyt, uyt-coopinghe van logist ofte voyeragie, noch onder eenich ander decktel, noch ooch te mogen vraegen de selve voyeragie meer als eensmal dachs, alles op pene van lichamelijke straffe.

Den Commandant van ider Partye sal moeten in ider Plaetsen ende Dorpen alwaer hy sal vernachten, thoonen aen den Officier der Plaetsen cōpye van het Paspoort ende oorloft, daer hy van versien is, voor hem ende syne Soldaeten synde onder syu order, ende den selven doen teekenen by den voorsz. Officier getuygende dat sy niet en hebben geeyscht buyten dit p'acaert.

De Commandanten van de Partyen sullen oock ghehouden syn te thoonen hunne Paspoorten aen alle de Magistraeten der Steden ende Vlecken alwaer geen en Gouverneur oft Commandant en is.

Ende aende Officieren der Dorpen ende Ghechuchten, alwaer sy passeren sullen, t'elcker reyse dat sy het hun sullen versoecken.

Wy willen dat de Soldaeten gaende in Partye met oorloft ende permissie, als voorseyt is, terwylent hun afwesen, sullen genieten het amonitie broodt, als oft sy effectivelyck in hun Garnisoen waeren, doende hun Crychs-ampt, ende wy verbieden aen alle Capiteynen ende andere Officieren het selve broodt aende selve Soldaeten aft te houden, noch van de selve t'eyschen eenighe andere vergeldinge onder decktel van hunne wachte te doen doen te hebben, op pene van arbitrale correctie.

De Hoofden ende Commandanten vande Partyen sullen moeten verantwoorden voor het feyt der Soldaeten die sy onder hun gebiedt sullen hebben.

Geen Gouverneur, Commandant oft Officier sal aen niemant Paspoort oft permissie moghen geven om in Partye te gaen ten sy dat hy effectivelyck Soldaet is, ende op gheschreven in den dienst van Syne Majesteit.

Alle Officiere ende Soldaeten die bevonden sullen syn eenighen roof ghedaen te hebben oft onregeltheit, ende de ghene die bevonden sullen worden sonder Paspoort oft permissie in behoorelycke vorme, oft die voorsien sullen syn van een Paspoort van het welck den termyn volbrocht is sullen moeten vast ghehouden ende aen gheslaghen worden door d'Officiere ende Inwoonders vande Plaetsen, alwaer sy gevonden sullen worden, ende door hun geleyt ter Plaetsen van hun Garnisoen oft andere naest-gelegen Stadt om aldaer geleverd te worden inde macht vanden Gouverneur ende Commandant der Plaetse, ende t'hunnen last vervolght te worden naer beraemen.

Alzoo haest als d'Officiere oft Volckeren der Weth vande opene Steden oft plat-Landt ghewaerschout sullen syn van eenighen roof oft ander onregeltheit bedreven by eenighe partye Soldaeten, oft andere geen Soldaeten, oft wel vande compst van een partye sonder Paspoort oft oorlof sullen hebben promptelyck te vergaederen op het clippen vande clock oft andersints d'Inwoonders der selve Plaetsen om die aen-te slaen ende te vervolghen, ende over te teveren daer 't behooren sal, als voorsz. is.

Wy verclaeren dat geene Provincie, Landt, Heerlyckheit oft Jurisdictie d'ander sal mogen bevryden, maer dat alle Officiere indifferentelyck ende de andere Onderfaeten van Syne Majesteit die kennisse sullen hebben vande Roevers, Deserteurs oft Vagabonden, sullen verplicht syn te vervolghen, ende te vanghen in al sulcke Jurisdictie als sy die sullen vinden, wel verstaende dat sy gevanghen synde, die selve sullen moeten leveren in handen vande Officiere der Plaetsen alwaer sy die gevanghen sullen hebben, ende dese aen den naeste ghelegghen Gouverneur vande Stadt, oft aende Justicie dient behooren sal.

Ende om te beteren moet aende Officiere ende volckeren der Weth te geven om aen-te slaegen ende te vanghen de Soldaeten die eenighen roof bedreven sullen hebben, Wy verclaeren dat voor elcken Soldaet die sy sullen genomen, gevanghen ende geleverd hebben, sullen cryghen t'welf guldens voor vergeldinghe vanden Intendent der Provincie ende District.

Ende op dat al t'gene voorsz. beter sy volbracht, Wy ordoneren dat de schaeden, rooveryen, dieveryen, schattingen ende onkosten van verversinghe die de Soldaeten ende Partyeloopers veroorsaect sullen hebben, sullen comen tot laste vanden Gouverneur, ende van het Garnisoen dat inde selve Plaetse sal welen, waer uyt de Soldaeten getrocken sullen syn, waer van de deductie ende aft-coringhe hun sal ghedaen worden door den Intendent vande Provincie uyt de betaelinghe die sy ontfanghen sullen door syn order.

By aldien den Soldaet, oft Soldaeten door de welcke den roof, diverye, schaede oft onregeltheit bedreven sal syn, niet bekend en syn, de waerde daer van sal by den Intendent af-ghehouden worden vande gagie vanden Capityn van hunne Compagnie.

By aldien den naem vanden selven Capityn onbekent is, sal het aft-ghehouden worden vande Officiere Mayors, ende Capitynen van hunne Tercien oft Regimenten.

By aldien het Tercie oft Regiment onbekent is sal het af gecort worden vande gagie vanden Gouverneur, vande Mestres de Camp, Luytenants Coronnels, Sergeants Mayors, ende Capitynen van alle de Regimenten van het Garnisoen.

By aldien men het Garnisoen niet en can kennen, het sal af gecort worden van alle de gene die inde Provincie ligghen.

Wy ordoneren dat allen de Bedelaers ende Vagabonden, ende andere die in den dienst niet en syn oft ander employ sullen hebben de Landen ruymen van Syne Majesteits ghehoorsaemheit binnnen vierentwintich uren, op pene van aen gheslagen te worden ende ghecastyt als Vagabonden, volgens de strenicheit der Placcaeten.

Wy verbieden aen alle Weerden ende Cabarettiers inde Steden ende ten platten-Lande van niet t'herbergen, noch te geven noch vercoopen eten oft drincken aen eenighe Soldaeten, ten sy dat sy hun Paspoort thoonen in behoorelycke vorme, op pene van arbitrale correctie.

Wy ordonneren aen alle Officiere van Steden ende Dorpen van daghelyckx t'ondersoecken ende doen ondersoecken, ende naementlyck t'favons de Straeten, Herberghen, Cabarettien ende andere huysen aldaer aen-te slaghen ende vast-te houden de Soldaeten die sy aldaer souden moghen bevinden sonder behoorelycke permissie oft oorloft, ende alle Vagabonden om daer mede ghedaen te worden als hier boven voorsz. is.

Ende op dat niemant van wat conditie hy sy, Militair oft andere, oorsaek van ontwetenschap mach pretenderen van dese tegenwoordighe Ordonantie, Wy willen dat boven allen d'ordinarisse plaetsen alwaer men ghewoon is publicatie van Placcaeten ende Ordonantien te doen, sy oock worde ghepubliceert ende vernieuwt door d'Officiere van Oorloghe in de plaetsen vande Garnisoen der volckeren van Oorloghe als van gelycken door de ordinarisse in alle Dorpen in uytgaen der hooch-Misse vanden eersten Sondach van ider maendt, Wy ordoneren oversulck inden naem van Syne Majesteit aen allen den ghene dient behooren sal hun te regleren naer den inhoudt deser. Ghedaen tot Brussel den 5, Mey 1689. Was gheparapheert *Blon. vt.* Gheteeckent *El Marques de Gastañaga.* Nederwaerts stont gheschreven *Ter Ordonnancie van Syne Excellencie.* Geteeckent, *L. A. de Claris.* Ende was cachetteert met het Cachet secret van Syne Majesteit, in roode Hostie, op een sterre van papier.

Tot Brussel, by *Ian Theodoor Anthoon Velpius*, Drucker van Syne Majesteit, in den gulden Arent by t'Hof 1689.